

اختیار

۱۲۹۳

مطبعه و اداره خانه درخان والده دروازه
خصوصه است

مکتوبی که برای مرجع کازت با اداره داده
شده و طبع نشود بصاحبش رد نخواهد شد
مکتوبی که اجرت پوست آن داده نشده
است از جانب اداره قبول نخواهد شد

بیت مالیه : شش مجیدیه سفید
شش ماه : چهار مجیدیه سفید
یک نسخه : ۵۰ پاره رایج است
اجرت پوست مالیه در دانه سه برای
خارج شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه بهر روز
طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث که نام کن و از سیاست و ادب و دیگر منافع عمومی سخن خواهد گفت هرگز نه مواد مفیده عاده بجا نمیدارد و طبع خواهد شد
از اهلانی که در ضمن حوادث نوشته شود بهر سطره غرضش و از اهلانی که عادی بهر سطره غرضش اخط خواهد شد

چندانی که توانیم باید بگوئیم

توانگری عمومی چنانکه در نسخه دیروزی گفته شد
بسته بزمانه یعنی برآورد وارد و صادر ملک است
و کم کردن از وارد و افزودن بر صادر اولین تکلیف
سکنه و اهالی است . باید دقت کرد که از کدام ممر
و بچه طریق راه ادخال و خارج بسته شود .
و امتعه و حاصلات داخله پس از کفایت بحال خود
ملک بخارج برود و دیگر ملزومات ملک را
که باید از خارج آورد بطور معاوضه و مبادله
بداخله بیاورد .

این مقصد که ببنیان توانگری عمومی ممالک است
بر حسب اقتضای موقع و خاک و استعداد اهالی
باید بدست آورده شود . و از یکطرف هم راه ترقی
و استعدادات متوجه باز شده خیال چندین سال
بعد از خود مآثر نیز نباید از خاطر مال بین خودمان
دور کنیم .

امروز در این صفحات مشرق زمین کاری که باید
همینا بآن مصروف شود امر زراعت و تجارت و ترقی
دادن صنایع موجوده است . ولی بعضی تنها هیچ
کدام از اینها بدرجه مطلوبه نمی رسد . و هیچ
صنعت و حرفه ترقی نمیکند . بل ناچار مقدمات و اسباب
کار باید ترتیب داده شود تا آنکه خود بخود
این ارباب راه بیفتند . و چرخ توانگری عمومی
کار کند .

بایرا گفته شده است و واضح است که علم ابدان
شعبه بزرگ از حکمت است . و مقصود از آن طبابت
و جراحی تنها نیست . چه اگر طبابت و جراحی
واسطه معالجات ظاهر اجسام است . علم عین
و تدبیر منزل و تحصیل امنیت و ترتیب و تنظیم
امر معاش . انسان را نخستین واسطه بقا
و حیات است .

ترتیب وضع آسایش و زندگی بطور عموم و باقتضای
تمدن . با تفاق و اتحاد و تعاون یعنی باری کردن
به هم دیگر باید باشد هیچ به تهاپی و تغرد زندگی
تواند بود . این اتفاق نه تنها در عملیات باید جاری
شود . بلکه نخستین درجه تعاون و تناصر تدبیرات
و تمهیدات علمیه کار است .

بسیاری از اهالی ممالک ما علم ندارند از هیچ دنیا
و اوضاع تمدن و منافع اتفاقها و از فوائد ثمرات
تأسیس کومپانیها و شرکاتها که باید برای کلیات
امور و منافعهای توانگری و ثروت و صنعت و تجارت
وزراعت برقرار شود بوجهی آگاه نیستند . تجارت
ماتالیا علم دفتر و حساب را که اولین شرط تجارت است
نمیدانند . اهل حرفت و صنعت آلات و اسباب
بطور کفایت رامالک نمیدانند . و راه ترقی دادن آنرا
نیموخته اند . و نمیدانند فوائد آلات و چرخها
و اسباب تمهیل عمل چیست و چه طور می شود .
از اینها گذشته هر صنعت و پیشه را چه قدر باید
سرمایه باشد و برآورد منفعت و سرمایه چه طور باید
باشد . در نزد ماها معلوم نیست . تجارت اگر
بخوانند یک کومپانی بشوند یعنی شرکات نمایند
نمیدانند کومپانی چه چیز است و چه طور می شود که
یک کومپانی یک راه آهن بانصد و کور و تومانی بسازد .
و غالباً چنان میدانند که اگر چهار نفر پول یا اعتبار
یا شرکات نامی بی اساس نوشته و هر کدامی درجایی
نشسته مشغول راه انداختن یک کوشه از کار شرکاتی
مالفوره بغیره بشوند این کومپانی می گویند . حال آنکه
این قسم تجارت شرکاتی با تجارت منفرد هیچ فرقی ندارد .
و فائده عمده آنان تصور نیست . مگر آنکه چهار
ماهی تجارت بکنند و ده سال مرافعه آنرا اسباب
افتضاح خودشان و شغل مردم از معنی شرکات
و لغت کومپانی سازند .

کومپانی که شنبه است قدرت و قوت حقیقیه انسانها را
مظهر است . کومپانی سرمایه تمام آبادیها
و زندگیهای نوع بشر است . خیالات جمعیت
انسانها که به نیت تعاون یکجا جمع شد کومپانی
تدبیری می شود . و حاصل مشاوره و صلاح اندیشی
آنها اساس یک کار بزرگ درجهان گردد .

کومپانی می تواند ابداء یک کارخانه کرباس بافی
در ملک راه بیندازد . که این کرباس بافی کم
ترقی کرده قلیون زری مشجری و ماهوت البوف
و لوبی هم از آن راه بیفتد . چنانکه در جاهای
دیگر هم همین طور هاشده است . کومپانی می تواند
یک کارخانه قندری بسازد و شیره چغندر
و شلغمهای بی قیمت را بقلب قندهای انگلیس ریخته
احتیاجات مستمر اهل ملک را کفایت کند .

کومپانی راههای دشوار را آسان سازد . مراحل
بسیار دور را بسیار نزدیک کند . اسباب روابط
مبادله امتعه و حاصلات ممالک را با هم دیگر متصل
کند . خاک را که مری و ولی نعمت انسانها است
اعمار و آباد سازد . آبهای که بقدر و بهادر بنا بانها
جاری است بجاهای کار آمد مصروف نماید .
معدنیات که در زیر زمین و کوهها مانده است همه را
بیرون آورده هر گونه منافع عمومی را باری بخشد .
قابلیت و استعدادات را که در نهاد انسانها و جمله
مصنوعات است باعث ظهور و بروز گرداند .

اینها بعضی از کلیات منافع کومپانی است که با جلال
شمرده میشود . ولی حالا نباید باین حالی که داریم
مان و مخیر مانده غماشا کنیم و در کمال بیخبرگی
به تشبیه و بیخبرگی بی معنی و جاهلانه ایستادگی
کوش دهیم . یکی کوی قواعد کومپانی را
باقوانین شرع مطابق کردن مشکل است . حال
آنکه نه از قوانین شرع آگاهی دارد . و نه از
اوضاع کومپانی . دیگری کوی این کارها
مخصوص بفرنگستان است در ملکهای ما این
قسم کارها ممکن نیست صورت بگیرد . یکی از
عدم اعتماد به هم دیگر سخن گوید . دیگری از نا
امنی ممالک و مسالک نکته سخنی کند . ظریفان
قوم بیذله کو بی وقت کرانیهای خود شان را ضایع
کنند . خردمندان ما که باید مؤسس انظام امور
باشند خود شان از بی نظمی شکایت آورند .
و الحاصل هنگامه در این میان برپا دارند که آدمی راه
کریم را هم کم کرده و راضی بسکوت بشود و آنها را
بحالت خوشی خود شان واکذارد .

تصور باید کرد که آیا این فرنگستان از آسمان آمده
است ؟ اهالی فرنگستان آدمی زاده نیستند .
و آنها از روز اول این طور بودند . و این صنایع
و هنرها و اختراعات را از روز نخست داشتند .
یا آنکه خدا مارا ذلیل و بیچاره آفریده و نخواهد
در دنیا آسوده باشیم و زندگی بفرایغ بال و امنیت
و آرامی واقفان کنیم .

حالا باید بطور یقین اعتقاد آوریم که آفریننده
مهربان تفاوتی در خلقت رجاتیه خود در میان طبقه
مانکذاشته . و یکسان ترتیب مارا برپوینست

مطلقه خود بنام رب العالمین پرورش میدهد .
ولی اگر ما تربیت نپذیریم یقیناً ما را هم پرور بتریت
مجبور نخواهد فرمود .

بل مهر میزند خدا بر دلهای ایشان

و الحاصل مقصود تفصیل نکاری از اینها نبود بحال
تکلیف ما این است که تخیلات واهی و واهی
اینکه این مطالب مقدمات زیاد می خواهد و کار بزرگی
است و اسباب فراهم نیست . نباید آسوده حال
و فارغ البال نشست منتظر بلاهای کونا کون بشویم .
بلکه هر کسی بهر طوری که میداند و چنانکه می تواند
بکفایت و نوشتن و کار کردن و ترتیب محظوظها و انجمانها
برای تمهید مقدمات علیه و عملیه آبادی و ثروت
و توانگری باید تمامی همت خود را مصروف دارد
تا آنکه مقدمات کار و محسنات مساعی کم کم بروز
کرده و کار تربیات بالا رود . و همان طوریکه
در ممالک غریبه و متدنه از حال جهل و نقصان
و وحشیگری و ذلت و بیچارگی رهائی جست
درجه بتری برای اهالی مشرق زمین را یافتند . ماها
نیز چقدر کرده شرف و اقبال خود را بدست آورده
و سعادت و نیکبختی دوجاهانی را باین مساعی و مجاهدات
کافی مالک باشیم .

(خبرهای تلگرافی)

(انگلیس)

لندن ۲۵ مارس

کازنهای انگلیس می نویسند اعلیحضرت امپراتور
روسه اراده دارند چند ماهی در صفحات جنوبیه
اوروپ اقامت نمایند . و کالت سلطنت را بعهده
ولی عهد خود شان محول خواهند داشت .
علیاحضرت ملکه انگلیس یک قطعه تصویر
خود شانرا بمسبو دیسرایلی رئیس وزرا اعطا
نمودند .

(مصر)

قاهره ۲۵ مارس

جناب پرنس اوف الوال بسویس وارد و بجانب قاهره
روانه شدند .

(امریک)

نیورک ۲۵ مارس

درمکسک اختلال و عریضه ظاهر شد اهل شورش شهر (ژالابا) را ضبط کردند .

این شورش حکومت امریک را اسباب مشغله بزرگی خواهد شد .

(روزها)

اخبار داخلی

روز گذشته گذشته جناب مستطاب افخم صدر اعظم بصرای هاپون رفته و تا ساعت هفت درمابین هاپون بوده اند . و بعد از آن بایعالی تشریف آورده و در مجلس خاص و کلاریست فرموده اند .

از تلگرافی که از بغداد باسلامبول رسیده است . در تاریخ ۲۰ مارس یازده کس ناخوشی طاعون گرفته اند و چهار نفر از آنها مرده است .

روز شنبه گذشته مسو (شک) دیکتور (مدیر اداره) بانک فرای وین بایعالی رفته و با بعضی از وکلای قحط ملاقات کرده است .

در ولایت یابیه برای تحقیق اسباب بيشرفت زراعت و تجارت و صنایع کو مسوونی متعقد شده است کو مسوون مذکور عبارت از یک نفر رئیس و ده نفر اعضا بوده و در مرکز ولایت اقدام بلوازم کار نموده اند .

بجهت آکسوزیبون که در شهر فیلادلف امریک کسوده خواهد شد . از اطراف ممالک عثمانیه امتعه و اشیاء آورده شده و بعضی از آنها را قرار داده اند بامریک فرستاده شود . ولی باقی دیگر را که نخواهد فرستاد در اینجا بفروش خواهد رسید . لهذا رسماً اعلان کرده اند که امروز که روز سه شنبه ۱۶ ماه مارت رومی است توسط کو مسوون مخصوص دربار نظارت جلیله تجارت امتعه مذکوره بطور مزایده و حراج فروش خواهد شد . و در ساعت شش شروع باس مزایده خواهند کرد .

در کازت بکیش نوشته است این روزها از خاک روس دوتنر بشهریاش آمده اند در نزد آنها سکه های قلب زیادی از برای عثمانی سراغ گرفته شده است و از جانب حکومت آنها را دستگیر و حبس کرده اند .

(اخبار از کازتهای وین)

دولت پادشاه پناهار و سالی اهل شورش قرار داده است که تا دوازده روز متنازه شده و آنها پادشاه علی پاشا والی هرز کو بن و واصله افندی کو مبسر

در خصوص بعضی اصلاحات ملاقات بکنند . و قراری در خصوص ترک نمودن اسلحه و ستیزه بگذارند .

اوضاع تازه صربستان باعث ملاقات سفرای دول معظمه شد . جناب کونت اندراسی باجناب مسو اغتایف سفیر روسیه و کونت دو که سفیر فرانسه و مسورو پیلان سفیر ایتالیا ملاقات کردند و بعد از ملاقات مذکوره سفرای موی الیم جدا جدا بدو تنهای خودشان پوستهای مخصوص ارسال کردند .

جناب کونت اندراسی تکلیف کرد که دول معظمه در میان اسلامبول و بلغراد باید رفتاری پیش گیرند که آن رفتار داخل در حدود احکام عهدنامه پاریس بوده باشد .

پرنس میلان به دول اروپا بیان کرده است . مادامیکه مشارالیه در مسند امارت صربستان بوده باشد بجز از صلح و آسایش خیال دیگر نخواهد داشت . بعضی از کازتهای دیگری نویسنده پرنس مشارالیه بیان کرده است که اگر قرقطاع با شکاری داخل در میدان جنگ نشود صربستان نیز جنگ نخواهد کرد .

از تلگرافی که از کوماندانی نظامی شهر (نوین بازار) بیابانی رسیده است معلوم می شود که یک دسته از اشهر اهل قرقطاع در خاک عثمانی داخل شده و بقدر می کوفند برداشته و شبان را که مسلمان بوده است زنجار کرده اند .

کوماندان نظامی عسکری بکایت قرقطاعی شهر (موراجا) مراتب را اظهار کرده و توسط او کوفندها بصاحبان آنها پس داده شده و مرتکبین این حرکت گرفتار شده و حکومت قرقطاع قرار داده است آنها را مورد مجازات نماید .

کازت سلانیک می نویسد هفتصد نفر از عساکر کردیه که در سر بازخانه شهر مذکور بوده اند سوار واپور (اسماعیل) نام شده بجانب قلبی عزیمت کرده اند .

نیز کازت مذکور می نویسد

واپوری که عصری از انیم حرکت کرده است هفتصد و پنجاه نفر عساکر ریفیه را بسلانیک وارد خواهد کرد . و از آنجا به نوین بازار (بنکی بازار) رزانه خواهند شد .

مسو (پوویچ) داماد مسو (مغاریویچ) وکیل

امور صربستان در اسلامبول بسمت وکالت امور امارت قرقطاع در نزد بایعالی تعیین شده است .

(خبرهای تلگرافی)

از کازتهای وین در تاریخ ۲۱ مارس

(رسمی) دون جسونی موسیج نام کشیش که سر کرده اهل شورش بود همراه هشتاد نفر بنگال اتریش فرار کرد .

تریت

مسو پتر رئیس پولیس تریت را بون احضار کرده اند . و امروز با آنجا روانه گردید . میگویند سبب رفتن او این است که در باب فرستادن لی بورادیج دستور العمل باو داده شود .

لی بورادیج از تبعه عثمانی است

کازت (تریت او) درباره لی بورادیج مقاله نوشته منتشر کرده بود از جانب حکومت نسخه های کازت مذکور ضبط شد .

مکویج

کایت (لوکسارو) کوماندان مکویج با چند نفر از عسکرای ضبطه و نظامی همه آمده های لی بورادیج را که بقدر دو یست نفر بودند گرفتار نمود . آنها را امروز بشهر قرقطاع فرستادند و (پوویچ) و (مرادوویچ) و (مسکوویچ) که از سر کرده های اختلال بودند در میان آنها هستند . حالا اختلال را میتوان گفت نزدیک با تمام است .

اکرام

کومیت (اکرام) از برای معاونت فرار یان و پناه گزیده کان هرز کو بن و پوسنه از بنجم آغوست تا اول مارس بقدر بیست هزار فلورین خرج کرده است .

پتروویچ سر کرده شورش گرفتار شده و همراه یک مأمور پولیس از تریت با آنجا رسید . و از آنجا به (متروویچ) فرستادند که در آنجا حبس خواهد شد .

آچین

بموجب خبرهایی که از آچین بوالی (پاره) رسیده است اکثر سر کرده های عساکر آچین بدون شرطی خودشان را باردوی فلنک تسلیم کرده اند .

اهل آچین وعده نموده اند که راهها بازند و مانع از پیش رفتن قشون فلنک نگردند . فلنکیها اهل آچین را در خصوص مذهب و آیین و اصول و آداب ملی خودشان آزادی داده اند .

قشون آچین در حوالی (لبو) بروی عسکر فلنک هجوم کردند ولی غلبه در جانب فلنک ماند . در این جنگ از قشون فلنک یک صاحب منصب و دوتنر تلف و بقدرسی و دوتنر مجروح شده اند .

از پناویا (شهری است در فلنک) یک فوج نظامی به آچین فرستاده شده است .

(خوقند)

ترجه دستخط اعلیحضرت امپراتور روسیه است که در خصوص ضبط ایالت خوقند و علاوه کردن آن بمالک روسیه نوشته اند صورت این دستخط در کازت رسمی روس مندرج است .

۱ - خطه که تا سال هزار و هشتصد و هفتاد و پنج بنام امارت خوقند خوانده می شد و از جانب قشون روسیه ضبط شده است بعد از این بمالک دولت روسیه علاوه شده و نام این ولایت هم (قرغان) تمیبه خواهد شد .

۲ - فرار اداره حکومت برای این ایالت بهمهده وای ترکستان مجبور شده است . ولی هر تدبیری که برای اناره آنجا بکسر برده می شود باید باقتضای وضع و حالت مملکت باشد چنانکه در (شرفشان) و (جیچون) این مملکت پیشنهاد شده است . و این تدابیر و قرارها پیش از آنکه اجرا بشود باید بتصدیق و امضای امپراتوری برسد .

۳ - مخارج و اداره این ایالت باید از مالیات و توجیه مملکت جابجا شود و حساب دخل و خرج آنجا هم موافق قرار محاسبه و سر رشته جیچون و کولچه و شرفشان بوده باشد .

در شهر (وایلا) که در سواحل غربی افریک واقع است در حق یک نفر تاجر انکلیس ازین امر دم شهر رسیده بوده است مراتب بدولت انکلیس رسیده و از دولت چهار فریود واپور جنگی که نام آنها اکسبو و کونت و فوام و استیون است با شصت نفر از عساکر نظامی کوماندانی مسو هوت بلیکراک شهر مذکور فرستاده شده است .

امریک

اکنون محکمه های امریک مشغول رسیدگی سیزده فقره محاکمه مأمورین هستند که این مأمورین به سمت رشوت خواری منسوب شده اند و زجله ایشان یکی والی ایالت مسیسیپی است و یکی هم پیشکار والی مومی الیه است .

در باب محاکمه وزیر جنگ سابق هنوز قرار داده نشده است بعلت اینکه مسیو مارش نام که رشوت داده و مأموریت از وزیر جنگ سابق امریک گرفته بود خبر این محاکمه را شنیده و بجهت اینکه سؤال و جواب با او نشود از امریک فرار کرده است و کسی هم نیست که در خصوص رشوت خواری وزیر جنگ شهادت بکند .

اعلیحضرت امپراتور انکلیس در شهر بادن نمود . علیا حضرت از آمدن حرکت کرد خواهند رسید . بصفت غیر رسمیه خود سفر (کونینس روزه) (روزه ناو عمارت) داشته است این عمارت واقع است ()

علیا حضرت ملکه دریا کرد و با فامیل و خانواد ملاقات خواهند نمود آرام ملکه عمارتی است از این سفر دیدن قبرخ هومن بوده است . ملکه از بادن به کوپو ولی دخترهای خودشان المان و دیگری زن پرنس خواهند دید .

میگویند علیا حضرت مشاورانها تا کوپورغ از خبرهایی که از صرب می شود که هنوز اطمینان نشده است .

با اینکه پرنسهای صرب آژانهای دیپلماتیک دو کرده اند که در باره پیشنهاد خودشان که برلین وعده های پرنس نمیشود . و از این جهت اروپا هنوز در خصوص آسوده کی حاصل ندارند

تاکنون آژانهای دیپلوم از مأمورین سفارتخانه ولی این دفعه کونت (آ) پتروویچ برای مأموریت و این فقره شایسته دفع

مسو (فون رادویچ) به برلین خواسته اند که المان بکار خدمت باز دارند عمده بموی الیه دردد خواهد شد . مذک مسو (رادویچ) پرنس و ویلاقی پرنس است) خ اقامت خواهند فرمود

اعلیحضرت امپراتور و بل

(المان)

اعلیحضرت امپراتور المان با علیا حضرت ملکه انکلیس در شهر بادن بادن (المان) ملاقات خواهند نمود . علیا حضرت ویکتوریا در آخر ماه مارس از لندن حرکت کرده در اول ماه آوریل بادن بادن خواهند رسید . ملکه مشارالیه این سفر را بصدت غیررسمیه خواهند کرد و اسم ایشان در نشانی سفر (کونش روز نالو) خواهد شد .

(روزه نالو عمارتیت که اختصاص بشهر ملکه داشته است این عمارت در المان در خاک کوبورغ واقع است) .

علیاحضرت ملکه در بادن بادن در روز اقامت خواهند کرد و با فامیل و خانواده دولتی و دوشس ها میتون ملاقات خواهند نمود . در شهر مذکور بجهت آرام ملکه عمارتی استیجار کرده اند . مقصودشان از این سفر دیدن قبر خواهرشان است که زن پرنس هوهن بوده است .

ملکه از بادن به کوبورغ عزیمت خواهند نمود . ولی دخترهای خود شازا که یکی زن ولیعهد دولت المان و دیگری زن پرنس مملکت هسه می باشد در بادن خواهند دید .

میکویند علیاحضرت امپراتور المان همراه ملکه مشارالیه تا کوبورغ همراهی خواهند کرد .

از خبرهایی که از صربستان و قرقطاغ میرسد معلوم می شود که هنوز اطمینان از آرامی و رفع اغلال حاصل نشده است .

با اینکه پرنسهای صربستان و قرقطاغ توسط آژانهای دیپلماتیک دولین روسیه و آتریش وعده کرده اند که درباره باعالی صداقت و راستی را پیش نهاد خودشان کنند . در مجلس پولیتیک برلین وعده های پرنس ها ملطف اعتماد و اطمینان نمیشود . و از این جهت است که اهل پولیتیک اروپا هنوز در خصوص آسایش سواحل طونه آسوده می حاصل ندارند .

تا کنون آژانهای دیپلماتیک دولت المان در صربستان از مأمورین سفارتخانه اسلامبول انتخاب می شدند ولی این دفعه کونت (آلوسلین) مستشار سفارت پتربورغ برای مأموریت مذکور معین شده است . و این فقره شایسته دقت نظر تواند بود .

مسبو (فونرادویچ) سزید دولت المان مقیم آتریا به برلین خواسته اند که او را درجه وزارت خارجه المان بکار خدمت بازدارند . مذکور است مأموریت عده جمعی الیه در داور وزارت مشارالیه داده خواهد شد . مذکور است پس از رسیدن مسبو (رادویچ) پرنس بسمارک بوارچین (باغ ویلاقی پرنس است) خواهد رفت و چندماه در آنجا اقامت خواهند فرمود .

اعلیحضرت امپراتور و بلهم در آخر ماه آوریل بآب کرم

(ویزبان) و در آخر ماه مه (باس) و در آخر ماه ژوئن به (کستانین) خواهند رفت . اعلیحضرت الکساندر امپراتور روسیه نیز در ماه مه بآب کرم (امس) عزیمت خواهند نمود .
(الکمانیه چای ونغ)

(ایران)

(وقایع نکار تبریز در ۱۵ صفر نوشته است)

سفر همایون بسمت خراسان بتواز در زبان مردم هست . و تدارک سفر در همه جا دیده می شود . ولی مقصود از این سیاحت همایون بجز از زیارت ثامن ائمه اشاعتر علی جد هم و علیهم السلام درست معلوم نیست .

چندی است که بجهت بد رفتاری مأمورین سرحد و کرانتین و کرک بغداد و وجوه و رسوم بی حسانی که از زوار گرفته میشود . و آزار و بی احترامیها که در حق آنها بجهت بجهت بعمل می آمد . در حالیکه سالی قریب دوست هزار کس مردوزن و بزرگ و کوچک از اطراف ممالک ایران بزیارت عتبات عالیات میرفتند . و روی هم رفته از جبهه وجوه کرک و تذکره و رسوم زنده و مرده و غیر ذلک بقدر یک میلیون تومان اقلا بحکومت بغداد میرسد . و دست کدمه مقابل آتر اهلای ایران در خاک عراق عرب خرج میکردند . که همه در آنجا میماند . حال همه روی توجه را بسمت خراسان کرده و دسته دسته و گروه گروه قافله های زوار متوالیا بارض اقدس مشهد رضوی علیه التحیه والسلام ره نورد اقبال می شوند .

اعلیحضرت پادشاهی که در سال ۱۲۸۳ تشریف فرمای خراسان شدند محض بزم زارت بود اگر چه مردم می گفتند بعضی ملاحظاتی دولتی و پولیتیکها در ضمن آن هست . ولی این سفر را از حالانمی توان گفت مقصودی غیر از زیارت در این ضمن نیست .

قلعه سرخس را روز بروز آباد و محکم می کنند و کمال اعتنا در ایذاب کرده می شود تدارک و جبهه خانه و عسکر زیادی در آنجا آماده می شود . خود خراسان امن و امان است . بعضی شهرتها که از کازانها روایت شده بود همه بی اصل است ثانی ممالک محروسه ایران از جهت امنیت مکرره می ندارد .

ارزانی و فراوانی اجناس و ما کولات در تبریز در حال معدلی است . ولی حالت غربی برای تسعیر اجناس پیدا شده است .

چندین سال پیش هر چه از خارج بشهر تبریزی آمد از قبیل ما کول و دیگر مایحتاج بیشه بکسر بمیدان عمومی میاوردند . و اهل شهر بلا واسطه خودشان از اهل دهات بقدر احتیاج میخریدند . و هیچ وقت میزان اسعار تفاوت فاحشی نمیکرد . حال واسطه ها برای کار پیدا شده و از جمله یک صنتی بنام بنگدار در تبریز خود بخود روی کار آمده اند . صکه این بنگدارها در عرض راه دهات آذوقه

اختر

و ما کولات را خریده و همراه دهاتی بشهر آمده و بهر قیمتی که میخواهند می فروشند . و چیزهایی که صنایع نمی شود . و مردم ناچار از خریدن آنها هستند همه را جمع کرده در انبارها نگاه می دارند و بدخواه خود شان تسعیر می کنند .

و کار بجای رسیده است که این عادت بسیار بدر اینجا بطور عمومی شایع و معمول شده . حتی از معتبرین تجار که مردم ایشان را مالک یک ملون تومان می دانند اغلب اوقات آذوقه و غله و دیگر ما کولات را در شهر و خارجها بواسطه آدمهائی که دارند خریده و احتکاری می کنند . و این یکی باعث بالا رفتن اسعار شده و فقرا و رعیت متوسط الحال از این جهت زیادتسکی می کنند . و اوضاع اداره محل می شود . در این باب بحکومت مراجعت می شود و از جانب حکومت هم اقدامات در منع این کار بسیار ناشایست بعمل می آید . ولی باز ریشه این بیسته احتکار بریده نشده و بطورهای مختلف و اقسام چندها کار را پیدا کرده و از کردار زشت خودشان دست نمی کشند .

در دستگاه توپ سازی دارالسلطنه تبریز سه عراده توپ یک پوندی و دو پوندی و سه پوندی بطرز توپهای کروک که از ته پرمی شوند بجهت نمونه و مودل ساخته بعضی حضور حضرت اشرف والا و یعهد رسانیده شده و در میدان مشق رسم امتحان آنها بعمل آمده و بطور خوب از امتحان برآمدند و حسب الامر توپهای مذکور را بطهران فرستادند . این روزها یک عراده توپ متالیوز نیز بدست گرفته اند که نمونه آنرا نیز میخواهند بسازند و بسا این کارها عالیجه عبدی خان سرهنگ قورخانهچی باشی آذر بایجان است . که سالهای دراز در مکتاب دولتی تحصیل کرده و عملیات دیده و بقدر بیست سال است که در خدمات نظامی و امور محوله بهمه خود باستقامت و کفایت رفتار می کند .

در دستگاه جبه خانه تبریز فتنکهای ثنایسوز از پنج و مس نیز درست می کنند . و امید هست بنو جهات اولیای دولت و غیرت و اقدامات کارکنان دولت روز بروز هر گونه ترقیات در ممالک ایران زیاده تر شود . و در این ضمن کتاتی که مقتدر خدمت و مثلاً هزی می شوند بقدر و اعتبار شان افزوده اسباب پیشرفت کلیات امور و امید واری اصحاب هنر و غیرت گردد و ملک را سر رشته مرید آبادی باشد .

(امریک)

در مجلس سناتوی امریک خواسته اند مواجب سالیانه رئیس جمهور را که پنجاه هزار دلار (که بقدر بیست و هفت هزار تومان ایران است) بوده در بیست و پنج هزار دلار قرار بدهند و باصلاح ایران ششماه بکشند . این تکلیف باعضای مجلس عرض شد . بیست و پنج نفر از اعضا موافقت کرده و بیست نفر تکلیف مذکور را رد نموده اند .

مهمه

و با کثرت مقرری رئیس جمهور مشارالیه نصف مبلغ سابق قرار داده شده است .

در روز پیش تلگرافی اسلامبول رسیده بود که مجلس سناتو تعیین مسبو (دانا) را برای سفارت لندن تصدیق نکرده . و سبب این صکتانی بوده که از جانب مومی الیه چاپ شده بوده است ولی بیانات این کتاب مال خود او نبوده و از مسبو (لورنس) نام بوده است اگر چه در محکمه چیزی در حق مسبو دانا ظاهر نشد ولی هنوز محکمه استیناف در این باب قرار نداده است . اگر خیانتچه مسبو دانا محکوم بشود بر موجب قوانین امریک نمیتواند در امور دولتی مأمور و متختم بشود .

در سال ۱۸۷۹ میلادی در شهر پاریس یک بازار (اکسپوزیسیون) ترتیب خواهد شد . در این باب مسبو (ژرارون) اقدام تکلیف مطلب کرده و در مجلس سناتو و شورای ملت نیز قبول و تصدیق شده است . کومیسری اول این اکسپوزیسیون مسبو (اوزن) منشی اول وزارت تجارت داده شده . و مسبو (دوسومرارد) بسمت مدیری قسم فنون معین شده است .

(هندوستان)

بشاریح ۱۳ ماه مارس فرنگی در ساعت چهار جناب پرنس اوفولس واپور مخصوص (سباریس) نام سوار شدند . و از ۱۳ فروند واپور جنگی که در آنکرا گاه بمبی بوده است رسم ششنگ توپ بعمل آورده شده . همراه پرنس مشارالیه دو نفر از صاحب منصبان هندوستانی بلدین خواهد رفت یکی (محمد افضل) و دیگری (آلوب سینگ) نام دارد و آتمهادر خدمت (پاوران حرب) یعنی آجو دان نظامی جناب پرنس خواهند بود . محمد افضل از خواستارند امیر کابل است . و آتوب سینگ یک عسکر بسیار شجاع است و از جنگهای چند از شش جازنم برداشته است . و تا حال پنج رأس اسب در میدانهای جنگ در زیر او تلف شده است .

می گویند بعد از چندی اکثر مهاراجه ها و توانایان هندوستان بزم باز دید پرنس بانکستان خواهند رفت .

در هندوستان در قریب ریاست بنکال پنجاه و شش قسم کازت چاپ می شود و از همه آنها در هر بار که طبع می شود بقدر سی هزار نسخه چاپ می کنند و این سی هزار نسخه را بقدر سیصد هزار کس می خوانند . و علاوه بر آنها جماعتی در آنجا هستند حوادث و اخبار را می آموزند . و هر روز در جمعی مخصوص که انجمن مشرقیهای ایشان است اخبار را شفاهاً با آنها میگویند .

در خاک ایتالیا پنصد و شصت قسم کازت و اوراق اخبار منتشر می شود . سیصد و نود و شش بار چه

در ابتدای امسال اهالی* شهر لندن بقدر چهار
 ملون ودویست و پنجاه هزار نفس بوده است .
 یعنی بقدر هشتاد هزار نفس کمتر از سال گذشته شده
 است از این هشتاد هزار نفس سی هزار کس آنهایی
 هستند که لندن را ترک کرده و در جای دیگر اقامت
 نموده اند عدد اموات و مریگان هم بقدر پنجاه هزار
 کس زیادتیر از آنهاست که متولد شده اند .

۹۴۱ ...	لیوریول
۱۹۶ ...	مخسٹر
۳۷۱ ...	برمینگھم
۱۰۰ ...	لنچ
۱۰۰ ...	شغلہ

سرمايه اداره‌هاي گازهاي انگليس بقدر پانزده ميليون پايه انگليس بوده است ومقدار اهالي که در خدمت گاز تامين مشغول هستند از صاحب امتياز گرفته تا به موزع (که گاز تارها قيمت ميکند) برسد بقدر دو پست هزار کس بوده اند .

اطفال وین از برای منافع طفل‌های کی‌کس و بی‌چیز
یک (اکسپوزسیون) بازار نمایشگاه عمومی دروین
گشوده اند . در این بازار هر نوع اتمه و اشیاء
فروشی شود و اجرت دخوله این بازار برین که
یک ریال ایران است قرار داده شده است .
اعلی‌حضرت امپراتور که بان بازار تشریف برده اند
یک سیکار را بیکصد فلورین (ده لیرای انگلیس)
خریده اند .

در پاریس حامی بسایق جامه‌های اسلامبول ساخته‌اند. روزنامه‌های پاریس این جام را زیاد تحسین می‌کنند. ازفراریکه نوشته‌اند مثل یکی ازجامه‌های پاکیزه و منظم ترکیه است جامه که آنها وحولها و ترتیبهای دیگر حتی اوضاعقهوه و نازکیله وجوبوق در نهانیت انتظام ترتیب داده‌شده وعلاوه برجامه‌های اینجایک دکان (بروکار) بجهت اصلاح موهای سروریش ویک کتایشخانه نیز در داخل جام ساخته‌اند.

مداخل هر روزه حمام مذکور زیاده بردو هزار
فراٹک بوده است که زیاده ازدویست تومان پول
ایران است .

(خربینوف کولومب)

که امر یکارا پیدا کرده است در سال ۱۴۳۶ میلادی در شهر ژنو که از ممالک ایتالیا است متولد شده . پدرش صاحب کارخانه ماهون بوده . کولومب مرقوم علم هندسه و هیئت و جغرافی و علم طبقات الارض را تحصیل کرده . و اطراف کره ارض را که آن اوقت معلوم بود سیاحت نمود و بعد از آن بیخاش رسید که از اروپا یک سیاحت جنوبی کرده و هندوستان یک خط تزییکی سفر کند . و مطلب را بجمه و ریت ژنو و قرال پورتگال اظهار خواهش کرد که اسباب سفر او را فراهم بیاورند تا از آن راه که خود تصور کرده و به هندوستان رود . حکومتیهای مذکور به سخنهاى او را وقعی ننکذاشته و او را منسوب باختلال شعور کردند . و استدعای او را نپذیرفتند . پس از چندى بقرال اسپانیا اظهار مطلب را کرده و ازو استمداد نمود . و بعد از هشت سال زحمت و تلاش سه فروند کشتى باو دادند و در سپه ماه اگوست ۱۴۹۲ از لیوان بالوس حرکت کرده و بعد از ۶۵ روز جزیره هاى کوبا و خاک هاىی را پیدا کرد و بعد از سه سیاحت دیگر آمریکارا که بىکى دنیا میگوینم پیدا نمود . و در سال ۱۵۰۶ در بیستم ماهه فرنیکی در والادولید بدرود زندگانی را نمود و در سال ۱۶۳۶ نقش او را به (سمت دومنک) و در سال ۱۶۹۵ از آنجا به او ان قیل کردند که الآن در آنجا مدفون است .

اکنون چندی است که اهالی ژنو از گروه عله جات و کارکنان باین خیال اخذاند که جنازه دانشمند مومی‌الیه را بر توه نقل نمایند . و این روزها در اینباد استماعی بوی وزارت خارجیهٔ ایتالیا داده اند . ولی واضح است که اهالی (هاوان) این مطلب را قبول نخواهند کرد . راست است زادوولد مومی‌الیه از اهل ایتالیا بوده است . لکن اسپانیا هنوز او را ونام او را بر ندی که طولانی زنده کرده است ایتالیا که قدر هنوز علم او را ندانست حق خواست جنازهٔ او را چگونه مالک تو اندشد .

شال کشمیری که ساخته می شود از پشم یک نوع پری
ست که غالباً در ملک (دید) می باشد موی پوست
این بز بسیار نازک و نرم و گرم است و سر موها قدری
زبر است . معروف است این حیوان در آب و هوای
مخصوص خود بهترین طوره را تربیت می یابد اگر
چنانچه بخارج و جاهای سرد سیر برود تغییر در پشم
و موی او حاصل گردد و از آن طراوت و لطافت
بی افتد .

در کارنا نوشته اند که یکی از اهل فرانسه باعبد تربیت کردن و زیاد نمودن بقدر دوهزار رأس از آن بزها خریده و بخلاف فرانسه برده است و یک قسمی از آنها که در جای موافق بهوای زندگانی آنها تربیت شده است هم زیاد شده اند و هم تغییر در حالت مو و بشم آنها مشاهده نشده است .

غلطه ۱۵ مارن رومی

فروشی	تاریخ	اسهام عومیه
۱۸	۲۷	
۱۸۶۳	۱۱۶	استفراض
۱۸۶۵	۱۱۷	»
۱۸۶۹	۱۰۴	»
۱۸۷۲	۰۳۳	»
۱۸۷۳	۱۰۱	»

فرانق	سانتیم
۴۹	۵۰
سندات راه آهن روم ایلی	

فروش		لبرای عثمانی	
۱۰	۰۳	سوسنه جنرال	
۱۰	۰۴	شرکت عثمانیه	
۲۵	۰۳	اعتبار عمومی	
۴۰	۱	زامواوی	

کیبال فروش

لندن ۳ ماهه بهر ایرای انگلیس ۱۱۱ ۰۰

باریس فرانک ۴۲ سانتیم ۶۵

فیثان مسکوکات لبرای عثمانی
از قرار صد غروریش

لیزای انگلیس ۱۱۱ فروش باره ۱۰

۰۵	۹۰	امپریال
۲۸	۵۱	کر میچہ

۳۰	۱۶	روبل (منات) نقره
۲۰	۱۴	منات کاغذی

٥٠	١٠٣	مجدديه
٢٠	١٠٦	بشاك
٣٠	١٠٧	الزاه

جولسیہ ۱۴۰

طاهر

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(ميزان الموازين في امر الدين)

که در چند سال پیش از جانب یکی از اُمّامورین سفارت
سویه ایران • در خصوص محاکمه ادیان مختلفه و در
پرساله " میزان الحقیق نام پروتستانی تألیف • و در مطبعه
عامه طبع شده است. در مقاله کتاب فروشی • در تحت
مسافرخانه عسکری در یک مجیدیه سفید فروش
میشود •

﴿اعلانات مخصوصه بداره اختر﴾

محل فروش اخگر

- دكان جليل اغا كتاب فروش در چنبړي طلش .
- دكان حاجي حسن اغا كتاب فروش در باغچه قبوي .
- دكان تباكو فروش در افسراي زرديك نيشل طولوبه .
- مغازه كتاب فروشي زردك در زرمسا فرخانۀ عسكر .

درداروخانه (اختر) هر قسم اوراق و نوشجیان که فارسی و عربی و المان و فرانسه و انگلیس و روسی و ایالتی و اسپانیولی باشد بتری و ازتری بزنهای مذکور ترجمه میشود . و اگر کسی طالب باشد بزنهای مذکور بعضی نوشجیان بنویسند در اداره خانه نویسنده آنها موجود است .

(هرگونه کتب و رسائل و اوراق) چه بلیثوغراف
 و چه بهلیثوغراف یعنی باسئمه و چاپی شکی و حروف
 مطبوعه (اختر) در کمال خوبی و امتیاز طبع
 و بقیعت و بهای مناسب و بطور مطلوب و موافق
 سلیقه تمام کرده میشود و همچنین هرگونه اوراق
 و اسناد بزنکهای مختلف و خطوط متنوعه و نیز
 رسمهای کراویز و قریون و کلات و بزیت فارسی
 و ترکی و فرانسوی و دفاتر تجارت و هر نوع اوراق
 رسمیه که از جانب ادارهای رسمی و دولتی امر
 و سپارش داده شود در نهایت امتیاز و خوبی
 طبع شده و باعث خشنودی خواهشمندان سپارشهای
 مذکور از هرجهتی خواهد گردید و وسکهای
 بلیثوغراف همه جور بزرگ و کوچک بقیعت مناسب
 جهت فروش در اداره طبعه موجود است.

﴿ کتاب کلستان ﴾

افصح الشعر اشخ سعدی شیرازی راجعاً، علیه رحمة
واسمه بخط نستعلیق از قلم حاجی‌باب میرزا آقا
صاحب قلم که از شاه‌پور خوشنویسان ایران است
در کمال نفاست و خوبی با همه شده در مغازه
کتاب فروشی در زیر مسافرخانه عسکریه
بازدید و در دکانهای جلیل‌آقا در چترین طاق
وحسن‌آقا در باغچه قیسوی جلدی از قراریست
فروش رایج فروش میشود.